

ACC. N:R M. 14486:1-10.

Landskap: Halland Upptecknare: Ingrid Ahlgren, Lund
Härad: Halmstad Berättare: Bengt Persson, Gellinge
Socken: Gellinge Berättarens yrke: lantbrukare
Uppteckningsår: 1958 Född år 1875 i Sverige

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

När den nya tiden kom till bygden.

s. 1-10.

Lu F. 73

När den nya tiden kom till bygden.

Min far var lantbrukare i Asige till 1889 då han flyttade till Gellinge, där han anordnade prästgården. Jag var då 14 år. Då jag blev vuxen köpte jag en gård här i Gellinge. Den består av utmarken till två gårdar.

Den första mejeriföreningen här bildades på 1890-t. Först hade bönderna lämnat sin mjölk till Hootorp, där man hade gårdsmjerei. För 5 år sedan gick andelsföreningen upp i Halmstad-orskus mejeriförening. Tröskförening har här inte funnits förrän på de första 10 åren. Den består av. Tidigare lina-
de man tröskor från markhandlare
Vred i Halmstad och sedan körate

man 1800-t.

På 80-90-t. började de första jordbruks-
maskinerna komma i bruk. Stårhåpan
var väl den första, för jag kan inte min-
nas att vi någon gång såg en för hand i
mitt hem. Sen kom slåmaskinen och
bindaren. När den första bindaren kom till
trakten var det en bonde som sa: "Det
kommer något som vi måste ha av oss
hatten för". Vi tumlade med honom
gjorda tåtnumar, men sen skaffade far
en cambridgevälk. Bredningsmaskinen
kom också i slutet av 1800-t. De flesta
maskinerna köptes genom Tröskontret
i Getinge, som också lånade ut maski-
ner till bönderna. Tröskontret bildades
i slutet av 1800-t. av Olof Larsson,
som från början var specialhandlare

fär bice. Han räknas som en av fre-
gänspännarna här i trakten.

Vi körde mangel redan i bice och
fukade med det i Getinge. Sjöbaden på
kostap var den första här i Getinge som
mänglade. Det var också själva lösningen
på jordbruket. Grödan blev bättre med
en gång. När vi kom till prästgården
här i Getinge var här redan dikat med
öppna diken, men för täckdikade,
frukt med sten och ris och sedan med
nå. Efter täckdikningen var det mycket
buskmanne som nöjdes upp. Kalle och
götning började man använda när
det blev för dyrt att mängla. Mänglingen
krävde mycket arbetskraft och blev
dyr i längden.

Vi odlade rova och morötter till

sjunde året när började vi med kal-
vötter. På 80-t. ökades kreatursbeståndet
och kapten Bonnum på Föllinge
började med premieringen av djuren.
Men på den tiden gick man bara efter
mängden mjölk och inte efter dess
fetthalt. Den premieringen åstadkom
i alla fall att folk bättre vårdade
sig om sina djur.

Min gård består av två gårdars
utmarker som slagits tillsammans.
När jag köpte jorden fanns här inga
hus, utan jag fick bygga helt nytt.
När gården var färdig skildde den
sig inte mycket från de andra gård-
arna här. Karstén var alltså
lite högre och nyare än de
andra, men annars var en köttis

den enda motemitteln. Men kunde inte
råd att kosta på sig för mycket.

Bönderna skulle själva hålla vägar-
na i ordning, men oftast hade de inte
tit till det. En gång en ätt skulle
länsmannan hålla vägsyn. Då gällde
det att koka guss, men annars såg
vägarerna för det mesta bedörliga ut.
Det var en stor lättnad för bönderna
när de släppte att hålla vägarerna.

Den första bilen såg tillhörde Kylen-
skerna på Spellingholmen. Jag var
då i 20-årsåldern. Då hade jag också
setit cyklar, men de var långt ifrån
vanliga hos bönderna. Jämnvägen
blev färdig i slutet på 80-t. Den stös-
ta frödelan med den för oss bönder
var att vi fick mycket kallt och

götting och när till rikning hit upp.
Vi släppte ut korna med hiet till skogen
(Halmsta) och hämta det. Bordena fide
själva satsa jerngrän på järnvägen.
Segebaden på Norrby var bland dem
som satsade mest. När järnvägen
kom till fanns det bara en liten smed-
ja och några andra hus där byn nu
ligg. Där startade slakter Lanson en
speciellaffär och sedan sin försörjning.
Göttinge har varit upp kring järnvägen
och Tröskorbet.

För i världen, innan järnvägens
tid, ködes posten i Helsing, som
ibland också tog folk med. I Göttinge
var hästombyte i en gård och där del-
des posten ut. Samma hade vi all-
tid tidningen Halmsta. När posten

bjöde komma med järnväg, tog hand-
lämna hand om den och delade ut
den till kunderna. Det var uträkning
med i spelet, för folk handlade ju när
när de så ofta var tvungna att gå
i affären. Inte förrän de sista 10 åren
har vi haft lantbrevbärare här.

På Skutberg hade man brännvins-
bränneri och de köpte med hästar till
Skutberg och sålde det. Min morfar
berättade berättar att han ofta köpte
när till Skåne med spannmål. Det var
inte vanligt att köpa hästar här hade
affär för bindelsen i Skåne. När när
järnvägen blev färdig slutade man
med dessa köp och skickade varorna
med tåg till stället.

Jag har två bröder som ungspe-

rede till Amerika i sin ungdom. Det
var på 80-t. Då fanns det väl inte städer
i kommunen som inte hade någon som
gav sig iväg. Det låt så bra att som
handlade om Amerika och folk var fätri-
ga här hemma. Minna bröder kom
tillbaka och hade tjänat bra.

Jag gick i Skolan i Årge för en
lärare som hette Wessman. Han
höll skola med 60-70 elever på en
gång. Vi hade rikligt skollus, men
innan Wessman kom dit hade det
 varit ambulans Skola i bondgårdar-
na. Det var inte många som besökte
högskola. Men var det någon som
hade brinnande lust kunde det
hända att Brannan på Förlinge hjälp-
te honom. Katrinebergs folkskola i

Versigelse var det några av mina be-
rättelser som gick igenom, men bara
de som hade god sål.

För var kyrkorna alltid fulla
på söndagarna. Ofta var det i sam-
band med gudstjänsten ett par kvin-
nor som skulle kyrktagas. Den seden
är alldeles bortslagen nu. - För hade
man alltid de stora hemman till be-
gravningsen och sedan bar kistan
till kyrkan. Kistan gjordes av en
hantverkare i byn.

Gillen hade man för det mes-
ta på julafton och då fick man
skenbara med grannarna så att
kalasen inte kollimerade. Det var
alltid rejäla gillen med mycket
mat och dryck och till och med

ACC. NR M. 14486:10.

man för mig Mel. Annan roder
man sig kring majträd och i lek-
slugen. Då fick man byta en brud-
gård och betala en slant till spel-
mannen.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7/10